Tekst & foto: Arne T. Hamarsland

SIKRERE MED SIKRINGSRADIO

– NÅ OGSÅ FOR OSS JEGERE

Er du blant dem som har lurt på hva den lille røde knappen på jaktradioen er til? Vi har sett nærmere på sikringsradiosystemet og den økte sikkerheten det kan gi oss jegere.

Sikringsradioen ble etablert tidlig på 80-tallet for å gi skogbrukerne en sikrere hverdag. Systemet var lenge forbeholdt yrkesutøvere i utmark, men dette er nå endret slik at alle som har behov for sikring og kommunikasjon i utmark, kan bruke systemet.

Sikringsradioen er et lukket VHF-samband som primært er bygd opp for å kunne varsle ulykker, enten du er alene på jobb med motorsaga eller jakter for deg selv og har behov for rask hjelp. Post- og teletilsynet har tildelt Sikringsradioen AS 28 frekvenser som brukes til 18 sikringsradiokanaler.

Det er lov å legge inn sikringsradiokanalene i vanlige jaktradioer, men det er ikke tillatt å bruke dem. For lovlig å kunne bruke sikringsradiokanalene, må du være med i sikringsradiosamarbeidet og ha brukstillatelse fra Sikringsradioen AS.

Gjennomsnakkstasjon og sikringsradio. Sammen muliggjør de god kommunikasjon i mange vanskelige områder og over store avstander. (Foto: Sikringsradioen AS)

Når du kjøper en sikringsradio, blir du automatisk tilknyttet ett av sikringsradiolagene. Du velger selv hvilket lag du vil tilknyttes, her bør du ikke la bostedsadresse, men det utmarksområdet du ønsker dekning i, bestemme. Disse lagene er normalt organisert som selvstendige andelslag, og dekker et naturlig radioteknisk område.

Sikringsradioen fungerer på to måter. Den ene er svært lik den vi kjenner fra jaktradioene, altså direkte kontakt mellom apparatene. Den eneste forskjellen er at de bruker de enfrekvente sikringsradiokanalene, ikke jaktradiokanalene.

Det som skiller sikringsradioen fra jaktradioene, er muligheten for å bruke tofrekvente kanaler og gjennomsnakkstasjoner (repeatere). Dette er små radiostasjoner som står høyt plassert i terrenget, og som oppfanger det du sender og videresender det. På den måten når anropet ditt sikringsradioer i et mye større område enn du har mulighet til ved direkte anrop.

HVA GJØR DU I NØDSFALL?

Trykk ned nødknappen i tre sekunder. Når vaktstasjonen svarer, opplyser du hvem du er, hvor du er og hvilken skade som har skjedd. Andre brukere av sikringsradioen som er i nærheten plikter straks å hjelpe til. Dette innebærer å gi førstehjelp på stedet, og sammen med vaktsentralen organisere transport fram til vei.

Når alarmen går skal all annen bruk av sikringsradioen opphøre, da er det vaktstasjonen som styrer kommunikasjonen. Sikringsradioen samarbeider med Norsk Luftambulanse og alle legehelikoptre har kanal 1 i sitt samband. Det betyr at du med sikringsradioen har mulighet for direkte kontakt med helikopteret og legen om bord.

Trykker du NØD-knappen på en sikringsradio er det stor sjanse for at du kommer hit. Til en av 110-sentralene som raskt kan iverksette en redningsoperasjon.

Svaret kommer også via gjennomsnakkstasjonen, og du merker ikke noe til at signalet har vært innom en eller flere slike stasjoner på veien.

Jakter du alene i et kupert område uten mobildekning, kan godt plasserte gjennomsnakkstasjoner og en sikringsradio være det som skal til for at du når ut med et nødanrop.

På samme måte kan det være kuperte jaktområder der det er problemer med jaktradiokommunikasjon og der også mobildekningen er svak. Hvis det her er etablert sikringsradio med godt plasserte gjennomsnakkstasjoner, kan dette løse kommunikasjonsproblemene i dette området.

De fleste sikringsradiolagene er tilknyttet en døgnbemannet vaktsentral, som 110-sentral, brannstasjon eller kommunale vaktstasjoner. Sikringsradioen har i dag samarbeid med 8 av 110-sentralene, og jobber for å koble seg opp mot flere.

Når du presser NØD-knappen, sendes apparatets femsifra kode til alarmsentralen. Via Sikringsradioregisteret på internett, finner de din identitet og kan rekvirere nødvendig hjelp. De vil da prøve å få kontakt direkte med deg over sikringsradioen for å få vite hvor du er og hvilken hjelp du trenger.

Som sikringsradiobruker får du din egen brukerside med dine opplysninger. Der har kan du blant annet legge inn opplysninger om nærmeste pårørende, samt oppdaterte opplysninger om hvor du har tenkt deg på tur. Dette får vaktsentralen tilgang til når de søker deg opp.

I framtiden vil sikringsradio-

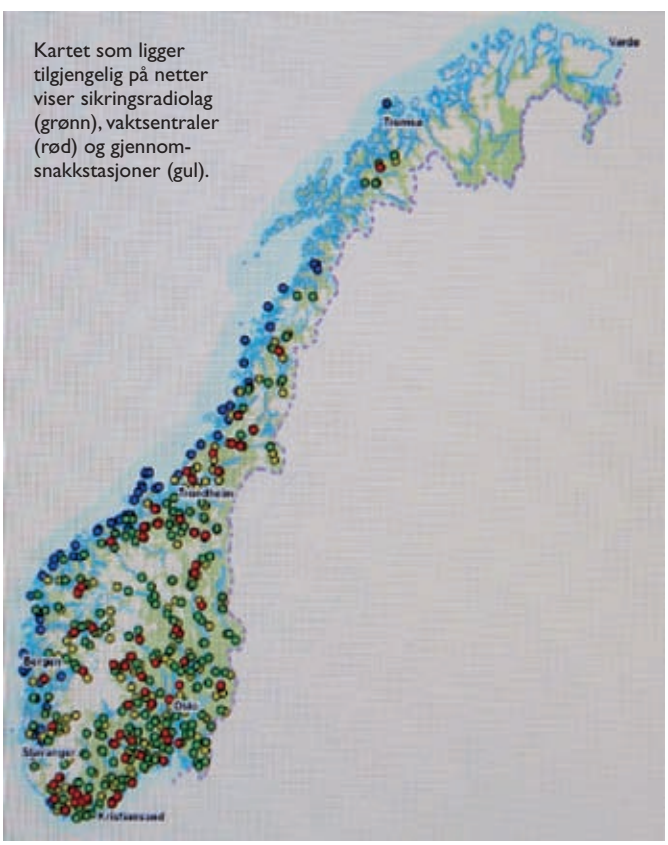

Kartet som ligger tilgjengelig på netter viser sikringsradiolag (grønn), vaktsentraler (rød) og gjennomsnakkstasjoner (gul).

Kommer du ut for ett uhell utenfor mobildekning, kan sikringsradioen være det som berger deg.

systemet sannsynligvis gå over til digital plattform, og da vil også GPS-posisjonering kunne tas inn. En NØD-melding vil da inneholde både din identitet og din nøyaktige posisjon.

Sikringsradiokanalene er lagt inn i mange jaktradioer, og det er ikke alle som er oppmerksomme på at bruk av disse er ulovlig hvis du ikke er med i sikringsradioen. Det kan derfor bli mye forstyrrende og blokkerende trafikk over gjennomsnakkstasjonene.

Dette stoppes på moderne stasjoner ved at disse har tonestyring som kan slås på ved behov. Når denne er på, er det kun godkjente sikringsradioapparater som får kontakt via gjennomsnakkstasjonene.

Siden sikringsradioen først og fremst er et nødsamband, må annen kommunikasjon begrenses til korte beskjeder og da fortrinnsvis på de enfrekvente kanalene. Nød- og oppkallingskanalene skal ikke brukes til vanlig kommunikasjon.

Gjennomsnakkstasjonene er stort sett i drift hele tiden, de fleste har nødstrømsløsninger og kan fungere i flere døgn selv om hovedstrømmen er borte.

Organisering og dekning i de ulike deler av landet varierer. Tradisjonelt er det god dekning i områder der det drives aktivt skogbruk. Går du inn på www.sikringsradioen.no finner du bl.a. kart som viser sikringslag, vaktstasjoner og gjennomsnakkstasjoner.

Selv om du har en jaktradio med den røde nødknappen, er det ikke sikkert at denne kan omprogrammeres til sikringsradio. Muligheten for omprogrammering gjelder i hovedsak noen av Icoms modeller. Kontakter du en av sikringsradioleverandørene, får du raskt vite om du kan bygge om den du har eller om du må skaffe deg ny radio.

Hvis du skal jakte i et annet sikringsradioområde enn ditt faste, og ønsker å bruke gjennomsnakkstasjonene, bør du ta kontakt med leder i det aktuelle laget og eventuelt melde deg inn der. Hvis du kun skal ha direkte kontakt over de enfrekvente kanalene trenger du ikke dette. Gjelder det et NØD-anrop, går dette gjennom uansett om du er medlem eller ei.

Er du i et område og har behov for å sjekke hvilke tofrekvente kanaler som gjelder, kan du bruke radioen til dette. Velg en tofrekvent kanal og gi SAMTALE-knappen et kort trykk. Hvis du hører sus i høyttaleren når du slipper knappen, er du i kontakt med en gjennomsnakkstasjon på den valgte kanalen. Hvis du ikke hører sus, må du prøve neste kanal.

Sikringsradioen AS tar 200 kroner per år. I tillegg kan enkelte sikringsradiolag også kreve en hundrelapp eller så i året. Det er ca. 14 000 brukere og ca. 24 000 sikringsradioer i Norge. Antall sikringsradiolag ligger på ca. 220, og disse disponerer ca. 170 gjennomsnakkstasjoner. Totalt er 90 vaktsentraler koblet inn i systemet. ●

SIKRINGSRADIOKANALENE:

Enfrekvente kanaler: (direkte kommunikasjon mellom to apparater)
- NØD 1 (kun ved nødstilfelle og til kommunikasjon med Norsk Luftambulanse)
- Kanal 3
- Kanal 4
- Kanal 6
- Kanal 9
- Sank 1
- Sank 2

Tofrekvente kanaler:
(kommunikasjon via repeatere)
Kanal 2
Kanal 5
Kanal 7
Kanal 8
Kanal 10
Kanal 11
Kanal 12
Kanal 12A
Kanal 12B
Kanal 12C
Kanal 13

Jakt

BRUKERE AV SIKRINGSRADIOEN

Jord- og skogbrukere
Brannvesen
Vilt- og fjelloppsyn
Røde Kors
Sankelag
Kommuner
Tømmertransportører
Entreprenører
Brøytemannskap
Jegere

Mange jaktradioer har den røde ALARM-knappen, men det betyr ikke at de fungerer som nødvarsling. Tror du det i en nødssituasjon, kan det bli fatal.

Jakt

DISSE LEVERER GODKJENTE SIKRINGSRADIOER

VHF Communication AS, www.vhf.no
Mobinet Norge AS, www.mobinetnorge.no
Zodiak Communication AS, www.zodiak.no
Radio Communication AS, www.rcs.no